

DOMSTOLENS DOM
av den 5 oktober 1994*

Mål C-381/93

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Xavier Lewis, rättstjänsten, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Georgios Kremelis, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

sökande,

mot

Frankrike, företrätt av Catherine de Salins, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Hubert Renié, secrétaire adjoint principal, utrikesministeriets rättsavdelning, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Frankrikes ambassad, 9, boulevard du Prince Henri,

svarande.

Talan avser fastställelse av att Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 4055/86 av den 22 december 1986 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land (EGT L 378, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva del 7, volym 3), dels genom att bibehålla ett avgiftssystem vid debarkering och embarkering av passagerare, för de fartyg som använder sig av hamnanläggningar belägna på dess fastland eller öar, när passagerarna reser från eller till hamnar som ligger i en annan medlemsstat, medan vid transport mellan två hamnar som ligger på det nationella territoriet sådan avgift bara uppbärs vid embarkering vid avresa från hamnar på dess fastland eller öar, dels genom att tillämpa högre avgifter när passagerarna reser från eller till hamnar som ligger i en annan medlemsstat än när passagerarna reser till en hamn som ligger på det nationella territoriet.

* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O. Due, avdelningsordförandena G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, Díez de Velasco och D. A. O. Edward samt domarna C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler (referent), G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn och J. L. Murray,

generaladvokat: C. O. Lenz,
justitiesekreterare: L. Hewlett, byrådirektör,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört parternas muntliga anföranden vid sammanträde den 8 juni 1994,

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 12 juli 1994,

meddelar följande

dom

- 1 Genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 3 augusti 1993 har Europeiska gemenskapernas kommission, i enlighet med artikel 169 i EEG-fördraget, väckt talan om fastställelse av att Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 4055/86 av den 22 december 1986 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land (EGT L 378, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva del 7, volym 3, nedan kallad "förordning nr 4055/86"), dels genom att bibehålla ett avgiftssystem vid debarkering och embarkering av passagerare, för de fartyg som använder sig av hamnanläggningar belägna på dess fastland eller öar, när passagerarna reser från eller till hamnar som ligger i en annan medlemsstat, medan vid transport mellan två hamnar som ligger på det nationella territoriet sådan avgift bara uppbärs vid embarkering vid avresa från hamnar på dess fastland eller öar, dels genom att tillämpa högre avgifter när passagerarna reser från eller till hamnar som ligger i en annan medlemsstat än när passagerarna reser till en hamn som ligger på det nationella territoriet.

2 Med stöd av artikel R. 212-17 i franska code des ports maritimes (lag om hamnar) tas en avgift ut för varje passagerare vid debarkering, embarkering eller transferering i kusthamnar i Frankrike. Avgiften debiteras rederiet, som i sin tur kan ta ut den av passagerarna.

3 I artikel R. 212-19 i code des ports maritimes, i dess lydelse enligt förordning nr 92/1089 av den 1 oktober 1992 om ändring av hamnavgifterna för passagerare på handelsfartyg (JORF av den 7.10.1992) föreskrivs följande:

”I kusthamnar i Frankrike skall följande avgift tas ut för passagerare på handelsfartyg i form av hamnavgifter för passagerare som färdas med amfibiefartyg eller annat fartyg:

1. Passagerare som reser till en hamn på det franska fastlandet eller Korsika: 8,28 franska franc (med 50 % nedsättning för passagerare i fjärde klass). Passagerare på amfibiefartyg eller fartyg med bara en klass likställs i avgiftshänseende med passagerare i andra klass.

2. Passagerare som reser från eller till en hamn på Brittiska öarna eller Kanalöarna: 17,52 franska franc.

3. Passagerare som reser från eller till en hamn i Europa (utom de hamnar som anges ovan under 1 och 2) eller i något land i medelhavsområdet: 21,01 franska franc.

4. Passagerare som reser från eller till alla andra hamnar: 74,81 franska franc.

...”

4 I artikel R. 212-20, ändrad genom ovannämnda förordning, föreskrivs vidare följande:

”I kusthamnar på Korsika skall följande avgift tas ut för passagerare på handelsfartyg i form av hamnavgifter för passagerare som färdas med amfibiefartyg eller annat fartyg:

1. Passagerare som reser till en hamn på Korsika eller det franska fastlandet eller Sardinien: 8,28 franska franc (med 50 % nedsättning för passagerare i fjärde klass).

2. Passagerare som reser från eller till en hamn i Europa (utom de hamnar som anges ovan under 1) eller i Nordafrika: 8,28 franska franc.

3. Passagerare som reser från eller till alla andra hamnar: 49,88 franska franc.

...”

5 Kommissionen har gjort gällande att detta avgiftssystem innebär dubbel diskriminering. Dels är avgiften lägre för transport av passagerare till franska hamnar än för sådana transporter till hamnar i andra medlemsstater (med undantag för transporter till Sardinien från Korsika), dels tas avgiften bara ut vid embarkering för transporter mellan franska hamnar, medan avgiften tas ut både vid embarkering och debarkering för transporter mellan en fransk hamn och en hamn i en annan medlemsstat (med undantag för transporter mellan Korsika och Sardinien).

6 Kommissionen har anfört att, även om de franska bestämmelserna inte innebär att de som tillhandahåller ifrågavarande transporttjänster diskrimineras på grund av nationalitet, utgör de ett hinder för friheten att tillhandahålla tjänster i strid med artikel 1 i förordning nr 4055/86 eftersom de gör åtskillnad mellan transporttjänster som utförs inom Frankrike och transporttjänster som utförs till eller från en annan medlemsstat, trots att den hamnservice som avgiften omfattar är densamma i båda fallen.

7 Frankrikes regering har till sitt försvar gjort gällande att förordning nr 4055/86 endast delvis genomför friheten att tillhandahålla sjötransporttjänster, eftersom den bara rör sjötransporter mellan medlemsstater och mellan medlemsstater och tredje land och inte sjötransporter som äger rum inom medlemsstaterna, dvs. cabotage. Regeringen har i detta syfte anfört att rådets förordning (EEG) nr 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage) (EGT L 364, s. 7, fransk version; svensk specialutgåva del 6, volym 3, nedan kallad ”förordning nr 3577/92”), som trädde i kraft den 1 januari 1993, i artikel 6.1 föreskriver att friheten att tillhandahålla tjänster för regelbunden passagerar- och färjetrafik som utförs i Medelhavet och längs Frankrikes kuster är tillämplig först från och med den 1 januari 1999.

- 8 Härav följer, enligt Frankrikes regering, att dessa två typer av tjänster bör bedömas var för sig när det gäller Frankrikes efterlevnad av reglerna för friheten att tillhandahålla tjänster. Frankrike uppfyller kraven i gemenskapsrätten för var och en av dem eftersom det, när det gäller sjötransporter mellan medlemsstater från eller till franska hamnar, inte föreligger någon diskriminering mellan franska operatörer och operatörer från andra medlemsstater och eftersom, när det gäller cabotage, alla operatörer från de andra medlemsstaterna behandlas på samma sätt enligt de tillämpliga franska bestämmelserna på området.
- 9 För att avgöra om kommissionens anmärkning är välgrundad finns det anledning att först erinra om artikel 1.1 i förordning nr 4055/86, där följande föreskrivs:
- ”Frihet att utföra sjötransporter mellan medlemsstater och mellan medlemsstater och tredje land skall gälla för medborgare i medlemsstater med hemvist i en annan medlemsstat än den person för vilken sjötransporten utförs.”
- 10 Såsom domstolen har fastslagit i sin dom av den 14 juli 1994 i mål C-379/92 Peralta (Rec. s. I-3453, punkt 39) definieras i denna bestämmelse de personer som omfattas av friheten att tillhandahålla sjötransporttjänster mellan medlemsstater och mellan medlemsstater och tredje land på i stort sett samma sätt som i artikel 59 i fördraget.
- 11 I artikel 8 i förordning nr 4055/86 föreskrivs vidare: ”Utan att det påverkar tillämpningen av fördragets föreskrifter om etableringsrätt får en person som utför sjötransporter, för att kunna göra detta, under en övergångsperiod fortsätta sin verksamhet i den medlemsstat där transporten utförs, på samma villkor som den staten föreskriver för sina egna medborgare.” Artikeln genomför således den princip som fastställs i artikel 60 tredje stycket i EEG-fördraget på området som avser sjötransporter mellan medlemsstater.
- 12 Slutligen skall, enligt artikel 1.3 i förordning nr 4055/86, föreskrifterna i artiklarna 55–58 och 62 i EEG-fördraget tillämpas på de sjötransporter som förordningen omfattar.
- 13 Genom förordning nr 4055/86 blir därmed samtliga regler i fördraget om friheten att tillhandahålla tjänster tillämpliga på sektorn sjötransporter mellan medlemsstater.

- 14 Till följd av dessa regler kan friheten att tillhandahålla tjänster åberopas inte bara av medborgare i medlemsstaterna som är etablerade i en annan medlemsstat än mottagaren av tjänsterna, utan även av ett företag gentemot den stat där det är etablerat, när tjänsterna utförs för mottagare som är etablerade i en annan medlemsstat (se dom av den 17 maj 1994 i mål C-18/93 *Corsica Ferries Italia*, Rec. s. I-1783, punkt 30) och, mer generellt, i samtliga fall då den som tillhandahåller tjänster erbjuder sina tjänster på territoriet i en annan medlemsstat än den där han är etablerad (se dom av den 26 februari 1991 i mål C-154/89 *kommissionen mot Frankrike*, Rec. s. I-659, punkt 10, och ovannämnda dom i målet *Peralta*, punkt 41).
- 15 Sjötransporttjänster mellan medlemsstater utförs dock ofta inte bara för mottagare som är etablerade i en annan medlemsstat än den som tillhandahåller tjänsten, utan erbjuds definitionsmässigt även, åtminstone delvis, på territoriet i en annan medlemsstat än den där personen som tillhandahåller tjänsterna är etablerad.
- 16 När det väl är fastställt att de tjänster som det är fråga om i detta mål omfattas av artikel 59 i fördraget, finns det anledning att erinra om att den bestämmelsen enligt domstolens rättspraxis utgör hinder för tillämpning av all nationell lagstiftning som, utan att vara berättigad av objektiva hänsyn, inskränker möjligheten för en person som tillhandahåller tjänster att effektivt utöva denna frihet (se dom av den 25 juli 1991 i mål C-288/89 *Collectieve Antennevoorziening Gouda*, Rec. s. I-4007).
- 17 Med tanke på den inre marknaden och för att uppnå dess syften utgör denna frihet även hinder för tillämpning av varje nationell reglering som medför att det blir svårare att tillhandahålla tjänster mellan medlemsstater än att tillhandahålla tjänster enbart internt inom en medlemsstat.
- 18 Följaktligen får det inte uppställas strängare villkor för att tillhandahålla sjötransporttjänster mellan medlemsstater än de som gäller för att tillhandahålla motsvarande tjänster internt inom en medlemsstat.
- 19 Den omständigheten, som åberopats av Frankrikes regering, att friheten att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna enligt förordning nr 3577/92 bara skall genomföras gradvis och inom de tidsfrister som fastställs där saknar i detta sammanhang betydelse. Den förordningen rör nämligen bara tillträdet till cabotage för personer från andra medlemsstater som tillhandahåller tjänster och definierar inte vilka regler som skall iakttas vid sjötransporter mellan medlemsstater.

- 20 Att acceptera att den omständigheten skulle ge medlemsstaterna befogenhet att påföra sjötransporter mellan medlemsstaterna högre avgifter än de avgifter som drabbar interna transporter, skulle innebära att reglerna om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet mellan medlemsstater som föreskrivs i förordning nr 4055/86 förlorar en väsentlig del av sin ändamålsenliga verkan.
- 21 En nationell reglering, som visserligen utan diskriminering är tillämplig på alla fartyg, oavsett om de som tillhandahåller tjänsterna och använder fartygen är från det egna landet eller från andra medlemsstater, men som gör åtskillnad beroende på om dessa fartyg utför interna transporter eller transporter till andra medlemsstater och som därmed ger den ifrågavarande medlemsstatens inhemska marknad och interna transporter en särskild fördel, skall således anses utgöra en inskränkning i friheten att tillhandahålla sjötransporttjänster, vilket är förbjudet enligt förordning nr 4055/86.
- 22 Det är onekligen så att den franska reglering som är i fråga i förevarande fall förskriver ett avgiftssystem som är mindre fördelaktigt för transporttjänster som utförs mellan en fransk hamn och en hamn i en annan medlemsstat än för transporttjänster som utförs mellan franska hamnar.
- 23 Under dessa omständigheter finns det skäl att bifalla kommissionens talan och att fastställa att fördragsbrott föreligger i enlighet med kommissionens yrkande.

Rättegångskostnader

- 24 I enlighet med artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Frankrike har tappat målet och skall därför förpliktas ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

- 1) Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 4055/86 av den 22 december 1986 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land, dels genom att bibehålla ett avgiftssystem vid debarkering och embarkering av passagerare, för de fartyg som använder sig av hamnanläggningar belägna på dess fastland eller öar, när passagerarna reser från eller till hamnar som ligger i en annan medlemsstat, medan vid transport mellan två hamnar som ligger på det nationella territoriet sådan avgift bara uppbärs vid embarkering vid avresa från hamnar på dess fastland eller öar, dels genom att tillämpa högre avgifter när passagerarna reser från eller till hamnar som ligger i en annan medlemsstat än när passagerarna reser till en hamn som ligger på det nationella territoriet.
- 2) Frankrike skall ersätta rättegångskostnaderna.

Due	Mancini	Moitinho de Almeida	
Díez de Velasco	Edward	Kakouris	
Joliet	Schockweiler	Rodríguez Iglesias	
Grévisse	Zuleeg	Kapteyn	Murray

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 oktober 1994.

R. Grass
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande